

В умовах низького рівня добробуту значної частини населення слід подбати про пошуки додаткових джерел фінансування освітніх витрат. Науковці та практики говорять про сімейні кредити на освіту, студентські позики, гранти, пільги для навчання залежно від доходів сім'ї, але реалізація вказаних заходів стримується, насамперед, відсутністю відповідної законодавчої бази, обмеженістю кількості грантів, доступних до виконання, дороговизною банківських позик поряд із низьким рівнем зацікавленості банківських установ у кредитуванні освіти.

Альтернативним способом фінансування навчання, на нашу думку, може стати краудфандінг (англ. crowdfunding, crowd — «натовп», funding — «фінансування») чи спільнокошт — співпраця людей, які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій. Фінансування за схемою краудфандінгу може виконувати різні функції — допомога постраждалим від стихійних лих, підтримка політичних кампаній, фінансування стартап-компаній та малого бізнесу, створення вільного програмного забезпечення тощо. Для стартування збору коштів обов'язково задекларовується мета, визначається ціна її досягнення, а розрахунок усіх витрат, як і власне процес збору коштів є транспарентними, знаходяться у вільному доступі. Важливим моментом також є те, що краудфандінг мінімізує роль посередників, зокрема, банківських установ, що посилює його економічну складову. Вперше в освітньому просторі ідею краудфандінгу втілює Девід Клейн, який, разом із партнерами, Майклом Таорміном та Джессіпом Шином, створив стартап-інкубатор, метою якого була допомога студентам МВА оплатити їх навчання шляхом залучення інвестицій від приватних інвесторів з наступним наданням кредитів на навчання за нижчими, ніж середньоринкові процентними ставками.

Таким чином, пропонуємо застосовувати краудфандінг для фінансування навчання окремих студентів, суть якого полягає у пільговому кредитуванні студентів за умови майбутнього повернення частини доходу (заробітної плати) роботодавцю (кредитору), що, з одного боку, забезпечуватиме ефективність процесу навчання, оскільки студент матиме фінансові зобов'язання перед кредитором, з іншого, гарантуватиме роботодавцю високоякісний кадровий резерв.

УДК 336.221

Тетяна Винник, к.е.н., доцент, Ігор Черній, ст. гр. БФ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Tetiana Vynnyk, Igor Cherniy

MERGERS AND ACQUISITIONS IN BANKING SECTOR OF UKRAINE: TRENDS AND PERSPECTIVES

Розвиток банківської системи детермінує концентрацію банківського капіталу як вагомого чинника ефективності, стабільності та конкурентоспроможності функціонування банків. Сьогодні у світі саме угоди зі злиття та поглинання («Mergers&Acquisitions», «M&A») є найбільш поширеною формою реорганізації фінансових установ, ключовою причиною посилення їх ролі в світовій економіці, зв'язування та централізації фінансового та промислового капіталів, що, власне, і формує сучасну архітектуру фінансових ринків.

Злиття — це операція, пов'язана із добровільним об'єднанням господарюючих суб'єктів у нову структуру з метою збільшення масштабів діяльності, внаслідок чого

утворюється нова юридична особа, якій передаються всі права, активи та обов'язки кампаній, що об'єднуються. Поглинання – операція, спрямована на заволодіння контрольним пакетом акцій, яка, як правило, носить примусовий характер. Особливістю операцій зі злиття та поглинання є те, що вони не лише впливають на фінансову безпеку держави та галузеві процеси, а й змінюють окремі макроекономічні показники національної економіки.

За останні роки тенденції M&A у банківській сфері в Україні зазнали трансформацій: протягом 1999-2004 рр. основними покупцями виступали фінансово-промислові групи, що купували банки для обслуговування і контролю своїх фінансових потоків; у 2005-2011 рр. – великі українські банки та іноземні банки для збільшення частки ринку, а у 2012-2013 рр. розпочались зворотні тенденції – значна частка іноземних банків залишає український банківський сектор. Так, за даними НБУ станом на 01.01.2014 частка іноземного капіталу в банківській системі України скоротилась до 34,0%, а на 01.01.2013 вона становила 39,5%. На даний момент вартість українських банків, які продаються, за оцінками експертів, становить 30-50% їх капіталу.

Таблиця 1

Найбільші угоди у банківському секторі України у 2012-2013 рр.

Банк	Продавець	Покупець	Сума угоди, \$ млн.	Рік угоди
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
«Сведбанк»	«Swedbank» (Швеція)	«Дельта Банк» (Микола Лагун)	175	2013
«Астра Банк»	«Alpha Bank» (Греція)	«Дельта Банк»	108	2013
«Ерсте Банк»	«Erste Group»	«Фідобанк» (Олександр Адарич)	83	2012
Банк «Форум» (96,06%)	«Commerzbank» (Німеччина)	«Смарт-холдинг» (Вадим Новицький)	80	2012

На сучасному етапі угоди злиттів і поглинань у банківському секторі України можна умовно поділити на такі типи: вихід іноземних інвесторів із українських активів; придбання російськими інвесторами частки капіталу у банківських установах, що належали інвесторам з ЄС; консолідація активів українськими власниками для покращення операційних показників і збільшення частки ринку. Для вітчизняного банківського сектору характерним є поглинання банків, які мали значні проблеми, пов'язані з корпоративним управлінням (конфлікт інтересів, невиконання нормативу Н10 – перевищення розміру кредиту, виданого на одного інсайдера). Поряд з цим, новим для українського ринку став такий інструмент придбання банку, як купівля частинами (за попередньої купівлі кредитного портфеля).

Серед мотивів укладання угод зі злиття й поглинання доцільно виділити наступні:

- поліпшення якості наданих послуг та підвищення ефективності менеджменту банківської установи, адже, як відомо, поглинаються, переважно, низькорентабельні та погано керовані банки й компанії. Причиною ж поглинання успішних суб'єктів господарювання може бути усунення потенційно сильнішого конкурента на ринку;

- можливість отримання податкових пільг компанією, що поглинає;
- диверсифікація фінансових потоків і зниження ризиків фінансових втрат. За ефективного розширення сфери діяльності й орієнтації на різні профільні сегменти стратегія диверсифікованості призведе до значного зменшення фінансових ризиків і збільшення прибутковості банку;

- можливість використання надлишкових ресурсів. В Україні, наприклад, здебільшого дешевше купити регіональний банк і перетворити його у філію, ніж відкривати філію «з нуля».

Таким чином, на сучасному етапі в банківському секторі України відбувається активізація процесів злиття і поглинання, зокрема, за рахунок виходу з ринку іноземних інвесторів, в тому числі російських, та, відповідно, консолідації вітчизняного капіталу. У середньостроковій перспективі український банківський ринок, незважаючи на активізацію інтеграційних процесів з ЄС, залишиться непривабливим для західних інвесторів через високі ризики, зменшення прибутковості та отримання значних збитків, зростання вимог центральних банків країн, впровадження Базель III щодо вирішення проблем, пов'язаних із наслідками кризи суверенних боргів. Загалом банківський сектор України характеризується низьким рівнем конкуренції, що, в свою чергу, перешкоджає створенню ринкових стимулів до інтенсивного розвитку банків, оптимізації витрат та покращення якості банківського обслуговування, а отже, і гальмує розвиток банківської системи. Більше того, у вітчизняній банківській системі спостерігається класичний розподіл Парето – 20% українських банків володіє 80% сукупних активів, решта 80% вітчизняних банків володіє 20% активів.

УДК 657:421.3

Юрій Вишинський, ст. гр. БОМ-51, Василь Процик, к.юр.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Yurii Vyshynskiy, Vasyl Protsyk

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN FORMATION OF THE ENTERPRISE'S ACCOUNTING POLICY

В процесі переходу від планових до ринкових методів управління бухгалтерський облік в Україні, як інформаційна система управління зазнав певних змін і ще потребує суттєвих напрацювань. Це вимагає уважного вивчення зарубіжного досвіду у цій сфері, адже успішна інтеграція України у загальноєвропейський та світовий ринки неможлива без використання вже розроблених і узгоджених стандартів інформаційного забезпечення господарської діяльності, зрозумілих нашим партнерам у зовнішньоекономічній співпраці.

В різних країнах світу облікова політика регулюється неоднаково. Наприклад, у Великобританії і Нідерландах встановлення облікової політики в меншій мірі структуризовано і не настільки деталізовано, як наприклад у США. З іншого боку, в багатьох інших європейських країнах має місце тенденція до уніфікації бухгалтерського обліку, що обумовлює його більшу структуризованість.

На нашу думку, безліч альтернативних систем бухгалтерського обліку, існуючих як усередині однієї країни, так і "в різних країнах в цілому, показує, що одного оптимального рішення задачі формування облікової політики не існує. Відсутність такого рішення є наслідком технічних і політичних складностей, супроводжуваних формування облікових стандартів. У світовій практиці можна виділити три основні системи регулювання облікової політики: державною, державними органами або самими фірмами.

Усі зміни облікової політики повинні мати економічні наслідки. Позитивні наслідки включають упорядкування інформації, доступної інвесторам та іншим